

Del llatí al romanç, com hem emplenat el buit?

JOSEP MORAN
Curador del volum

La III Jornada organitzada per l'Associació d'Amics del Professor Antoni Maria Badia i Margarit, com les anteriors, també ha estat dedicada a un dels temes que ell ha conreat al llarg de la seva vida científica.

En aquesta ocasió, està dedicada a un tema diacrònic que se situa als inicis de la lingüística romànica. No és estrany, doncs, que hi hagin participat, a més de romanistes com el mateix Antoni Maria Badia i Margarit i Germà Colón, llatinistes il·lustres que han tractat de la història de la llengua mare, sobretot en aquells aspectes que han tingut una transcendència més gran en les llengües romàniques que en deriven, ja sigui amb caràcter general a totes, ja sigui pel que fa als aspectes més particulars que només afecten una llengua particularment o un grup d'aquestes.

Es tracta d'un tema important i complicat, amb molts elements intrínsecament lingüístics o sociolingüístics en joc, que la distància sovint ens impedeix de percebre en tots els detalls, sobretot pel fet que es van produir en l'àmbit oral popular, i que per aquest motiu no sempre van tenir un reflex en l'escriptura. No és, però, una qüestió que als nostres dies tingui una atenció preferent en l'àmbit universitari i científic en general, atret ara per altres corrents de caràcter teòric i de sociolingüística referida al període actual, sobretot en el nostre àmbit.

D'ací l'oportunitat d'haver triat aquest tema de discussió interdisciplinària, no solament perquè ens ajuda a conèixer les darreres aportacions científiques que contribueixen a comprendre millor el procés complicat del pas del llatí al romanç, sinó també pel fet que aquest procés va tenir una gran transcendència en la configuració i particularització de les llengües romàniques, com hem dit abans.

Les aportacions que donem a continuació apareixen ordenades del que és general al que és particular. En primer lloc, l'homenatjat, el doctor Antoni M. Badia i Margarit, ens ofereix una àmplia descripció de tot el procés de què ha estat ob-

jecte aquesta Jornada en el seu aspecte més ampli, incloent-hi el sociolingüístic, molt adient per a donar una visió sintètica i descriptiva del conjunt.

Seguidament, hi figuren les aportacions de caràcter més concret, començant per les que es refereixen als substrats lingüístics, exògens o endògens, que han tingut una transcendència en la nostra llengua romànica, és a dir del català. Així, Ignasi Xavier Adiego ens parla de les influències del substrat itàlic sobre el llatí vulgar que va arribar a casa nostra i revisar les teories que s'havien formulat en aquest sentit, i Xaverio Ballester tracta del substrat pertanyent al nostre àmbit lingüístic, concretament de les teories anteriors i de les noves perspectives que s'apunten en aquest camp tan apassionant com controvertit. Ja en l'àmbit de la romanística, Germà Colón fa una aportació ben documentada sobretot de la importància de la llengua llatina en el vocabulari de caràcter savi incorporat al català.

Creiem que aquesta publicació és ben oportuna per les raons exposades i que farà un bon servei a la lingüística romànica i, més concretament, a la lingüística diacrònica catalana.